

Arkivsak: 17/02374-7

Avvikling av Tilleggsgavefondet

Sammendrag

Både Bispemøtet og Kirkerådet har tidligere gjort vedtak om avvikling av Tilleggsgavefondet.

Styret i Tilleggsgavefondet har søkt å realisere vedtakene om avvikling. Det er i den forbindelse blitt klart at det ikke vil være mulig å nedlegge fondet med et uttalt formål for bruk av fondets kapital etter at fondet er nedlagt. Bispemøtets vedtak legger opp til at kapitalen skal øremerkes et bestemt formål, mens Kirkerådets vedtak sier at kapitalen legges til Den norske kirkes egenkapital som et bundet fond. For å komme videre i prosessen med avvikling av fondet, er det derfor nødvendig at Bispemøtet gjør et nytt vedtak, og aksepterer avvikling av fondet ved at kapitalen tillegges egenkapitalen som bundet fond.

Dersom Bispemøtet gjør vedtak som foreslått, vil styret kunne gå videre i arbeidet med å avvikle fondet.

Forslag til vedtak

Bispemøtet anbefaler at Tilleggsgavefondet avvikles, og at tilskuddet fra Tilleggsgavefondet legges til rettssubjektets egenkapital som bundet fond.

Saksorientering

Bakgrunn

Bispemøtet behandlet sak om avvikling av Tilleggsgavefondet i mai 2018. Det ble gjort følgende vedtak, jf sak BM 25/18:

Bispemøtet har drøftet spørsmålet om Tilleggsgavefondets fremtid, og ser at det foreligger gode grunner for å søke å avvikle fondet. Bispemøtet er imidlertid opptatt av at fondets kapital brukes til et formål som reflekterer fondets bakgrunn. Fondets kapital bør derfor øremerkes en bestemt type formål, for eksempel støtte til kirker som er i en fase av gjenoppbygging etter krig og nød. Bispemøtet imøteser en dialog med Kirkerådet om både formål og organisering, og ber om å få saken tilbake etter at så har skjedd.

Kirkerådet gjorde følgende vedtak, jf sak KR 41/18:

1. Kirkerådet anbefaler at Tilleggsgavefondet avvikles.
2. Ved avvikling vil tilskuddet fra Tilleggsgavefondet legges til rettssubjektets egenkapital som bundet fond.

Styret i Tilleggsgavefondet har søkt å realisere vedtakene om avvikling. Det er i den forbindelse blitt klart at det ikke vil være mulig å nedlegge fondet med et uttalt formål for bruk av fondets kapital etter at fondet er nedlagt. Bispemøtets vedtak legger opp til at kapitalen skal øremerkes et bestemt formål, mens Kirkerådets vedtak sier at kapitalen legges til Den norske kirkes egenkapital som et bundet fond. For å komme videre i prosessen med avvikling av fondet, er det derfor nødvendig at Bispemøtet gjør et nytt vedtak, og aksepterer avvikling av fondet ved at kapitalen tillegges egenkapitalen som bundet fond.

Dersom Bispemøtet gjør vedtak som foreslått, vil styret kunne gå videre i arbeidet med å avvikle fondet.

Tilleggsgavefondets (TGF) historie og forvaltning

Tilleggsgaven, som danner fondets kapital, er bygget opp ved forvaltning av midler som ble samlet inn av lutherske kirker i USA etter 2. verdenskrig til kirkelig gjenreising i Finnmark og Nord-Troms. Gaven ble etter statuttene «reservert for åndelig gjenreising" i Den norske kirke men uten den spesielle referansen til Finnmark og Nord-Troms. Grunnkapitalen var på om lag kr 2,4 mill da gaven ble gitt etter 2. verdenskrig, og formålet med midlene var i henhold til statuttene å støtte tiltak av «pioneraktig karakter» i Den norske kirke.

Fondets formål og anvendelse av fondets avkastning

Fondets formål er formulert slik i statuttene:

«§ 2 FORMÅL

Fondets formål er å bidra til løsning av tiltak av pionerkarakter i Den norske kirke.»

I statuttens § 4 b) om styrets oppgaver heter det:

«Styret skal hvert år utdele midler av fondets avkastning i samsvar med formålet, bl.a. etter forslag fra Kirkerådet og Bispemøtet, idet det legges vekt på å finne frem til klare behov av helhetskirkelig karakter og tas hensyn til inflasjonens innvirkning på fondets fremtidige økonomiske evne.

I helt spesielle tilfelle kan det foretas bevilgninger som i større eller mindre grad vil angripe kapitalen. Dette krever kvalifisert flertall.»

De utlyste midlene har siden opprettelsen blitt utbetalt til en rekke mindre tiltak i samsvar med formålet. Siste utlysning av midler ble gjort i 2014, med en ramme på kr 250 000. I 2014 kom det inn i alt 9 søknader om tilskudd. 4 av prosjektene ble innvilget støtte. Alle prosjektene er avsluttet, og siste utbetaling ble gjort i 2017. Det er ikke lyst ut midler eller behandlet søknader etter 2014.

Fondets verdi og plassering

Fondet har per 31.12.2017 en samlet verdi på om lag kr 5,1 mill. Kapitalen er plassert i verdipapirer med ulik løpetid og innskudd i bank. Forvaltningen er de siste årene skjedd i samarbeid med Sparebanken Sør.

Styret og administrasjon av fondet

Styret for fondet består av 4 medlemmer med 2 varamedlemmer. Kirkerådet og Bispemøtet oppnevner hver 2 medlemmer og 1 varamedlem. Ett av Kirkerådets medlemmer og én biskop skal sitte i styret.

Fondet er registrert som en stiftelse og er underlagt kontroll av Lotteri- og stiftelsestilsynet. Kirkerådet har ansvar for å være styresekretær, følge opp forvaltning og revisjon. De administrative kostnadene utgjorde i 2017 kr 23 171 fordelt på administrasjonskostnader til Kirkerådet, kostnader til revisor og gebyr til Stiftelsestilsynet.

Avvikling av TGF

I sak KR 58/16 om oppnevning av styre til TGF ble Kirkerådet orientert om at det ble vurdert en eventuell avvikling av fondet.

TGFs styre behandlet fondets fremtid i sak TGF 7/17. Det ble fattet følgende vedtak: «Styret ber administrasjonen utrede fondets framtid i lys av opprettelsen av Den norske kirke som nasjonalt rettssubjekt».

Ved å avvikle fondet og overføre verdien for å styrke rDnk sin egenkapital, vil fondets formål fortsatt kunne ivaretas fordi ansvaret for videreutvikling, både når det gjelder drift og tiltak i samsvar med fondets formål, i dag ivaretas av kirkens egne organer.

Arbeidet med søknadsbehandling, utbetaling, oppfølging og rapportering av tilskudd fra fondet har krevd uhensiktsmessig mye administrativt arbeid for fondets styre, Kirkerådet og den enkelte tilskuddsmottaker. Samtidig er det en rekke prosjekter som gjennom årene har vært muliggjort med støtten fra Tilleggsgavefondet. Fondet har støttet tiltak som har satt kristen tro på dagsordenen, og som hadde som målsetting å kunne bidra til at andre i Den norske kirke kunne dra nytte av tiltaket. Det er ikke utført noen evaluering av resultater av måloppnåelse av utdelte midler.

Tilskuddenes størrelse har i all hovedsak vært på mellom kr 50 000 og kr 100 000. Med utgangspunkt i hele Den norske kirkes samlede driftskostnader og oppgaver, blir midler i denne størrelsesorden små. Det er derfor vanskelig å forsvare fortsatt forvaltning av tilskuddsordninger med så vidt små beløp, istedenfor at rDnk kunne forvaltet kapitalen på vegne av kirkens egne organer til det de selv mener er hensiktsmessig. Styrets fattet derfor enstemmig vedtak om å avvikle fondet i sitt møte 21.03.18, og at kapitalen skal gis som tilskudd til rDnk for å styrke den frie egenkapital uten forbehold eller øremerking. Fondets statutter og formål opphører samtidig med avviklingen.

Prosedyre for avvikling av fondet

Prosedyre for avvikling er omtalt i statuttene for fondet (§5). Styrets vedtak om avvikling forutsetter at også Kirkerådet og Bispemøtet med 2/3 flertall i begge instanser fatter tilsvarende vedtak før Lotteri- og Stiftelsestilsynet som siste instans kan fatte vedtak om avvikling av fondet.

Bispemøtet behandlet sak om avvikling av TGF i møte 23.-24.05.2018. Kirkerådet behandlet tilsvarende sak i møtet i juni 2018. Det er berammet nytt styremøte i TGF i juni 2019. Målet er å avvikle fondet og utbetale tilskuddet til Den norske kirke innen 31.12.2019. Tidspunktet vil avhenge av saksbehandlingen i Lotteri- og Stiftelsestilsynet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

En avvikling av TGF og overføring av verdien av fondets midler til rettssubjektet Den norske kirke, vil medføre en styrking av kirkens egenkapital med om lag 5,1 mill kr. Forvaltningen av kapitalen vil inngå i rDnk sin samlede kapitalforvaltning slik det er vedtatt i sak KR 09/18. Alle kostander til forvaltning av fondet slik det er i dag vil opphøre når fondet er endelig avviklet og siste regnskap og revisjon er godkjent, trolig i 2019.